

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

nr. A/2015/0374 van 16 juni 2015
in de zaak 1011/0472/SA/8/0401

In zake:

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaten Ilse CUYPERS en Griet CNUDDE
kantoor houdende te 2018 Antwerpen, Mechelsesteenweg 64 B101
waar woonplaats wordt gekozen

verzoekende partij

tegen:

de **GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR** van het
Agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Antwerpen

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Johan CLAES
kantoor houdende te 2550 Kontich, Mechelsesteenweg 160
waar woonplaats wordt gekozen

verwerende partij

I. VOORWERP VAN DE VORDERING

De vordering, ingesteld bij aangetekende brief van 14 januari 2011, strekt tot de vernietiging van het besluit van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het Agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Antwerpen, van 10 december 2010, waarbij aan de Vlaamse Overheid, Agentschap Wegen en Verkeer (Antwerpen), onder voorwaarden een stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor het uitvoeren van wegeniswerken aan gevaarlijke punten en wegvakken.

De bestreden beslissing heeft betrekking op percelen gelegen te en met kadastrale omschrijving .

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De Raad heeft met het arrest van 28 mei 2013 met nummer S/2013/0137 de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

De verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en heeft een afschrift van het administratief dossier neergelegd. De verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De behandeling van de vordering die initieel werd toegewezen aan de eerste kamer, werd op 5 mei 2014 toegewezen aan de achtste kamer.

De partijen zijn opgeroepen voor de openbare terechtzitting van 27 mei 2014, waar de vordering tot vernietiging werd behandeld.

Kamervoorzitter Ludo DE JAGER heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Ilse CUYPERS die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Leen VANBRABANT die loco advocaat Johan CLAES verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Titel IV, hoofdstuk VIII van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) betreffende de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de bepalingen van het reglement van orde van de Raad, bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 20 november 2009, zijn toegepast.

De uitdrukkelijke verwijzingen in dit arrest naar artikelen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening hebben betrekking op de tekst van deze artikelen, zoals zij golden op het ogenblik van het instellen van de voorliggende vordering.

III. FEITEN

Op 26 mei 2010 (datum van het ontvangstbewijs) dient het Agentschap Wegen en Verkeer (Vlaamse Overheid) bij de verwerende partij een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor het *“uitvoeren van wegeniswerken aan gevaarlijke punten en wegvakken”*.

De aanvraag beoogt de herinrichting van het kruispunt [REDACTED] te [REDACTED]

De aanvraag heeft een voorgeschiedenis: op 31 maart 2008 wordt, na een identieke aanvraag, een stedenbouwkundige vergunning verleend.

De percelen zijn, volgens de bestemmingsvoorschriften van het bij koninklijk besluit van 28 juli 1978 vastgesteld gewestplan ‘Herentals - Mol’, gelegen in woongebied.

De percelen zijn niet gelegen in een gebied waarvoor een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan geldt, noch binnen de omschrijving van een behoorlijk vergunde, niet vervallen verkaveling.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 16 juli tot 15 augustus 2010, dient de verzoekende partij één van de 60 bezwaarschriften in.

De verwerende partij neemt over deze bezwaarschriften volgende standpunten in:

“...
“

In het structuurplan van het provinciebestuur van Antwerpen werd [REDACTED] geselecteerd als secundaire weg type 2, wat inhoudt dat vooral een ontsluitende functie wordt beoogd op bovenlokaal niveau en aanvullend een doorgaande functie. In haar herziening van het provinciaal structuurplan stelt het provinciebestuur een wijziging van categorisering voor, voor dit gedeelte van [REDACTED], van secundaire weg type 2 naar secundair type 3. Dit betekent dat de beoogde functie verschuift van een ontsluitende functie voor autoverkeer naar een openbare vervoersas en langzaam verkeersas. In de theorie zou dit betekenen dat er minder autoverkeer langsheen deze weg zou passeren en dat de bedrijventerreinen zoveel

mogelijk ontsloten zullen worden langsheen [REDACTED] (van [REDACTED]) die de functie van secundaire weg type 2 krijgt.

De aanleg van de ringweg rond [REDACTED] vormt een belangrijke schakel binnen dit concept, om het verkeer zo efficiënt en zo snel mogelijk af te leiden naar het hoofdwegennet. Bij een gedeeltelijke vervollediging van de ring rond [REDACTED] zal het verkeer waarschijnlijk ook sneller worden afgeleid naar [REDACTED] en in het zuiden in plaats van een ontsluiting langsheen [REDACTED] naar [REDACTED].

Zoals terecht wordt aangehaald is de fasering voor de realisatie van de ringweg van essentieel belang, dit om de veiligheid te garanderen op elke kruising. Deze voorwaarde zal dan ook in de stedenbouwkundige vergunning worden opgenomen.

De eigendomsstructuur is geen verplicht onderdeel van een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning. Uiteraard zal op het moment van de uitvoering der werken een eventuele onteigening moeten afgerond zijn. In geval de werken worden uitgevoerd op percelen niet in eigendom van het Agentschap Wegen en Verkeer is de vergunning niet uitvoerbaar.

Het bezwaarschrift twee betreft een vraag tot het voorzien van twee toegangen. Door het Agentschap Wegen en Verkeer werd deze vraag reeds gunstig geëvalueerd. (zie bijlage)

Deze voorwaarde zal dan ook in de voorwaarden van de vergunning worden opgenomen.

Het bushokje blijft onveranderd in de huidige aanvraag. Wel lijkt het nuttig een onderzoek te doen naar de mogelijkheid tot het plaatsen van fietsenstallingen om te vermijden dat fietsen wild parkeren. Deze voorwaarde wordt opgenomen in de voorwaarden van de stedenbouwkundige vergunning.

...”

Het Agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Archeologie, adviseert gunstig op 5 juli 2010.

Het departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling, adviseert gunstig op 19 juli 2010.

Op 10 december 2010 beslist de verwerende partij als volgt onder voorwaarden een stedenbouwkundige vergunning te verlenen:

“... ”

WATERTOETS

Overeenkomstig artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 en latere wijzigingen betreffende het integraal waterbeleid dient de aanvraag onderworpen te worden aan de watertoets. De aanvraag werd getoetst aan het watersysteem, aan de doelstellingen van artikel 5 van het decreet integraal waterbeleid, en aan de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan. Het voorliggend (bouw)project heeft geen omvangrijke oppervlakte en ligt niet in een overstromingsgevoelig gebied, zodat in alle redelijkheid dient geoordeeld te worden dat het schadelijk effect beperkt is. De toename van verharding is zeer beperkt zodat het effect op de waterhuishouding minimaal zal zijn.

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

De aanvraag beoogt een herinrichting in functie van een verkeersveiliger inrichting en dat gecombineerd met de doelstellingen die op een hoger beleidsniveau werden vastgelegd.

■■■■■ zijn secundaire wegen type 2 conform het structuurplan van de Provincie Antwerpen. De hoofdfunctie is verzamelen van het bovenlokaal verkeer. In tweede instantie heeft de weg een ontsluitende functie. Voor de ontsluiting van ■■■■■ bestaat een consensus tussen alle beleidsactoren dat de zogenaamde ring de ontsluitingsader vormt voor de gemeente, m.n. ■■■■■ tussen ■■■■■. In het centrum van ■■■■■ worden maatregelen genomen om het verkeer langs deze ring te sturen. De maatregelen die in deze aanvraag worden genomen worden dan ook door alle actoren gedragen.

Uiteraard kan het niet de bedoeling zijn de veiligheid op de ring te verlagen op de overige segmenten waar nog geen herinrichting werd voorzien. Door de aanvrager dient een globaal plan van aanpak te worden opgemaakt waarbij niet enkel een fasering voor de overige kruispunten van de ring moet worden opgemaakt, maar ook voor de tussenliggende segmenten.

ALGEMENE CONCLUSIE

De aanvraag stemt overeen met de principes van duurzame ruimtelijke ontwikkeling zoals werd bepaald in artikel 1.1.4. en in Hoofdstuk III, Afdeling 1. Art. 4,3.1. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009. Dit wil zeggen dat werd rekening gehouden met de aandachtspunten en criteria die betrekking hebben op de functionele inpasbaarheid, de mobiliteitsimpact, de schaal, het ruimtegebruik en de bouwdichtheid, visueel-vormelijke elementen, cultuurhistorische aspecten en het bodemreliëf en op hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen. Er wordt rekening gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. Op deze manier wordt gestreefd naar ruimtelijke kwaliteit

BIJGEVOLG WORDT OP 10 DEC. 2010 HET VOLGENDE BESLIST:

De gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar geeft de vergunning af aan de aanvrager, die ertoe verplicht is

...

2° de volgende voorwaarden na te leven:

- ***Er minimaal nieuwe verkeerslichten worden geplaatst op de kruispunten van de ringweg met de ■■■■■ tezamen met of voor de uitvoering van de bovengenoemde werken***
- ***Vooraleer met de praktische uitvoering van de werken begonnen wordt, een duidelijke en onomstootbare planning verplicht wordt opgemaakt met betrekking tot de zogenaamde ringweg door het Vlaamse Gewest, de aanpassingen aan de weg en het beheer en onderhoud ervan. Dit geldt ook voor de doortrekking van de ringweg naar de gewestweg naar ■■■■■. Met de uitvoering van de planning moet een aanvang genomen zijn.***
- ***Deze planning dient voor de start der werken te worden voorgelegd en goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen, de dienst mobiliteit van het provinciebestuur van Antwerpen en Ruimte en Erfgoed Antwerpen.***

- *Er dient onderzocht te worden In welke mate fietsenstallingen kunnen voorzien worden ter hoogte van het bushokje.*
- *Er moet rekening worden gehouden bij de uitvoering dat ter hoogte van [REDACTED] twee toegangen worden voorzien door het Agentschap Wegen en Verkeer reeds toegezegd aan de bewoners (zie bijlage).
..."*

Dit is de bestreden beslissing.

[REDACTED] heeft bij aangetekende brief van 14 januari 2011 een beroep ingesteld dat eveneens strekt tot de vernietiging van deze bestreden beslissing. Dit beroep is bij de Raad geregistreerd onder het rolnummer 1011/0475/A/8/404.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

Uit het dossier blijkt dat de vordering tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

V. ONDERZOEK VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

In dit middel roept de verzoekende partij de volgende schendingen in:

“ ...

Genomen uit de schending van artikel 8 §1 en 2 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid (hierna genoemd het 'DIWB') en art. 3, § 2, 17° van het DIWB, art. 2, §1, 1° lid, art. 3, §1, 1° lid en art. 4 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstantie en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, art. 2 en 3 van de Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering en het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

De geschonden bepalingen :

Art. 8§1 en 2 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid (hierna genoemd DIWB) bepaalt het volgende :

“§1. De overheid die over een vergunning, een plan of programma moet beslissen, draagt er zorg voor, door het weigeren van de vergunning of door goedkeuring te weigeren aan het plan of programma dan wel door het opleggen van gepaste voorwaarden of aanpassingen aan het plan of programma, dat geen schadelijk effect ontstaat of zoveel mogelijk wordt beperkt en, indien dit niet mogelijk is, dat het schadelijk effect wordt hersteld of, in de gevallen van de vermindering van de

infiltratie van hemelwater of de vermindering van ruimte voor het watersysteem, gecompenseerd.

*§ 2. De overheid houdt bij het nemen van die beslissing rekening met de relevante door de Vlaamse Regering vastgestelde waterbeheerplannen, bedoeld in hoofdstuk VI, voor zover die bestaan. **De beslissing die de overheid neemt in het kader van § 1 wordt gemotiveerd, waarbij in elk geval de doelstellingen en de beginselen van het integraal waterbeleid worden getoetst.***

(eigen aanduiding in vet)

Onder “schadelijk effect” verstaat artikel 3, § 2, 17° van het DIWB :

“(…) ieder betekenisvol nadelig effect op het milieu dat voortvloeit uit een verandering van de toestand van watersystemen of bestanddelen ervan die wordt teweeggebracht door een menselijke activiteit; die effecten omvatten mede effecten op de gezondheid van de mens en de veiligheid van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden, op het duurzaam gebruik van water door de mens, op de fauna, de flora, de bodem, de lucht, het water, het klimaat, het landschap en het onroerend erfgoed, alsmede de samenhang tussen een of meer van deze elementen”.

Art. 2,§1,1° lid van het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstantie en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid bepaalt :

“Op de overheid die beslist over een vergunning, een plan of een programma die een mogelijk schadelijk effect veroorzaken, rusten overeenkomstig artikel 8, § 1, eerste lid van het decreet de volgende verplichtingen:

1° ze legt alle voorwaarden op in de vergunning of ze gelast die aanpassingen aan het plan of programma die ze in het licht van de kenmerken van het watersysteem en de aard en omvang van de vergunningsplichtige activiteit, respectievelijk het plan of programma gepast acht om het schadelijke effect te voorkomen of te beperken;”

(eigen aanduiding in vet)

Art. 3,§1, 1° lid van het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstantie en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid bepaalt :

*“Met behoud van de toepassing van de andere reglementaire bepalingen die ter zake van toepassing zijn, wordt de watertoets omtrent een vergunningsaanvraag die betrekking heeft op een of meer van de hierna vermelde ingrepen uitgevoerd aan de hand van de hierna opgesomde beoordelingsschema's. **Voorafgaand aan het onderzoek middels deze beoordelingsschema's zal de vergunningverlenende overheid nagaan of er sprake kan zijn van een schadelijk effect zoals bedoeld in art. 3, § 2, 17° van het decreet.** Wanneer blijkt dat bedoeld schadelijk effect er niet zal zijn, is het advies van de watertoets positief. Beoordelingsschema's :*

1° als de vergunningsaanvraag betrekking heeft op het verkavelen van een stuk grond, het oprichten van een constructie, al dan niet gedeeltelijk of volledig

ondergronds, of het aanleggen van een verharding, volgens het beoordelingsschema vastgesteld in bijlage I.”
(eigen aanduiding in vet)

Art. 4. van het genoemd besluit van 20 juli 2006 bepaalt :

“§1. Met behoud van de toepassing van de andere reglementaire bepalingen die ter zake van toepassing zijn, moet de motivering van de beslissing over een vergunningsaanvraag voor de toepassing van de watertoets een duidelijk aangegeven onderdeel bevatten, de waterparagraaf genoemd, waarbij, eventueel rekening houdend met het wateradvies, een uitspraak wordt gedaan over:

1° de verenigbaarheid van de vergunningsplichtige activiteit met het watersysteem;
2° in voorkomend geval, de voorwaarden en maatregelen om het schadelijke effect dat kan ontstaan als gevolg van de vergunningsplichtige activiteit, te voorkomen, te verminderen, te herstellen, of, in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van het hemelwater of de vermindering van de ruimte voor het watersysteem, te compenseren;

3° een toetsing van de beoordeling van de vergunningsplichtige activiteit en de opgelegde voorwaarden en maatregelen aan de doelstellingen, bepaald in artikel 5 van het decreet.

§ 2. De beslissing over een plan of programma bevat een waterparagraaf die met betrekking tot de planingreep ten minste de in § 1 vermelde gegevens omvat, met uitzondering van de gegevens over het wateradvies en de in artikel 3 vermelde beoordelingsschema's.

§ 3. De bepalingen van § 1 en § 2 zijn niet van toepassing als de vergunning of de goedkeuring van het plan of programma al wordt geweigerd op andere gronden.”
(eigen aanduiding in vet)

BESPREKING VAN HET EERSTE MIDDEL

25. In de bestreden beslissing wordt de watertoets als volgt gemotiveerd :

“Overeenkomstig artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 en latere wijzigingen betreffende het Integraal waterbeleid dient de aanvraag onderworpen te worden aan de, watertoets. Het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 (BS 31/1012006) en latere wijzigingen stelt nadere regels vast voor de toepassing van de watertoets. De aanvraag werd getoetst aan het watersysteem, aan de doelstellingen van artikel 5 van het decreet integraal waterbeleid, en aan de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan.

*Het voorliggende (bouw)project heeft geen omvangrijke oppervlakte en ligt niet in een overstromingsgevoelig gebied, zodat in alle redelijkheid dient geoordeeld te worden dat het **schadelijk effect** beperkt is. De toename van verharding is zeer beperkt zodat het effect op de waterhuishouding minimaal zal zijn.”*

(eigen aanduiding in vet)

Deze motivering is kennelijk onvoldoende en inconsistent.

26. Vooreerst dient te worden vastgesteld dat uit de motivering van het bestreden besluit niet blijkt dat *“(d)e aanvraag werd getoetst aan het watersysteem, aan de doelstellingen van artikel 5 van het decreet integraal waterbeleid, en aan de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan”.*

27. Vervolgens wordt de stellingname dat “(h)et voorliggende (bouw)project (.)geen omvangrijke oppervlakte (heeft)” niet geschraagd in het bestreden besluit. De aard van de werken worden omschreven doch niet de oppervlakte. Overigens is niet alleen de omvang van de werken maar zijn tevens de aard van de ondergrond en de aard van de gekozen materialen factoren die meespelen bij de beoordeling van de impact van de werken op de waterhuishouding. In die zin is de motivering ten dele **formalistisch** en **onafdoende** om de beslissing te dragen.

28. Het feit dat de aanvraag “niet (ligt) in een overstromingsgevoelig gebied” kan de conclusie met name “(.)dat in alle redelijkheid dient geoordeeld te worden dat het schadelijk effect beperkt is” niet schragen en impliceert geenszins dat voldaan is aan de vereisten inzake de watertoets.

29. Zie o.m. volgende arresten van de Raad van State waarvan in redelijkheid kan worden aangenomen dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen de erin geponeerde visie zal bijtreden:

R.v.St. nr. 207.356 van 14 september 2010:

*“Uit de formele motivering van het besluit moet blijken of uit de werken waarvoor de vergunning wordt verleend al dan niet schadelijke effecten kunnen ontstaan in de zin van het decreet van 18 juli 003 betreffende het integraal waterbeleid. **De loutere vaststelling in het bestreden besluit dat het perceel niet is gelegen in een recent overstroomd gebied of een overstromingsgebied, op zich impliceert niet dat het uitvoeren van de werken schadelijke effecten, in de zin van voornoemd decreet, ter plaatse uitsluit. (.)**”*
(eigen aanduiding in vet)

30. Zoals de Raad van State in het hierboven vermelde arrest stelde, moet het feit dat er geen schadelijk effect zou zijn, blijken **uit de watertoets zelf**. In de mate dat de vergunningsverlenende overheid deze verplichting miskent, schendt zij artikel 8, § 1, 1° lid van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, het zorgvuldigheidsbeginsel en art. 2 en 3 van de Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering.

31. De Raad voor Vergunningsbetwistingen kan louter op grond van deze onregelmatigheden beslissen tot de vernietiging van het bestreden besluit gelet op artikel 4.8.3, §1, eerste lid VCRO.

32. Zie wat betreft het middel ook R.v.St. nr. 207.946 van 6 oktober 2010 :

“Artikel 8, § 1, eerste lid van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid (hierna: het decreet integraal waterbeleid) bepaalt onder meer dat de overheid die, zoals te dezen, over een vergunning moet beslissen, er zorg voor draagt, door het weigeren van de vergunning of door het opleggen van gepaste voorwaarden, dat geen schadelijk effect ontstaat of dat dit zoveel mogelijk wordt beperkt en, indien dit niet mogelijk is, dat het schadelijk effect wordt hersteld of, in bepaalde gevallen, gecompenseerd. Uit deze bepaling kan worden afgeleid dat de watertoets impliceert dat wordt onderzocht of een voorgenomen vergunning een “schadelijk effect” in de zin van artikel 3, § 2, 17/ van het decreet integraal waterbeleid doet ontstaan. De watertoets strekt met andere woorden tot het onderzoeken van het causaal verband tussen de gevraagde vergunning en de schadelijke effecten in de zin van het voornoemde artikel 3, § 2, 17/, te weten “ieder betekenisvol nadelig effect op het milieu dat voortvloeit uit een verandering van de

toestand van watersystemen of bestanddelen ervan die wordt teweeggebracht door een menselijke activiteit; die effecten omvatten mede effecten op de gezondheid van de mens en de veiligheid van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden, op het duurzaam gebruik van water door de mens, op de fauna, de flora, de bodem, de lucht, het water, het klimaat, het landschap en het onroerend erfgoed, alsmede de samenhang tussen een of meer van deze elementen". Artikel 8, § 2, tweede lid van het voormelde decreet bepaalt dat de beslissing die de overheid neemt in het kader van § 1 wordt gemotiveerd, waarbij in elk geval de doelstellingen en de beginselen van het integraal waterbeleid worden getoetst.

Uit die bepaling volgt dat een beslissing waarbij een vergunning wordt verleend, een formele motivering dient te bevatten waaruit blijkt dat de in artikel 8, § 1 van het voormelde decreet bedoelde watertoets is uitgevoerd. Uit die motivering moet meer bepaald blijken, hetzij dat uit het voorwerp van de vergunning geen schadelijke effecten kunnen ontstaan als bedoeld in artikel 3, § 2, 17/ van het voormelde decreet, hetzij dat zulke effecten wel kunnen ontstaan, maar dat ze door het opleggen van gepaste voorwaarden zoveel mogelijk worden beperkt of hersteld. Daarbij mag enkel met de formeel uitgedrukte motieven rekening worden gehouden."

(eigen aanduiding en onderlijning in vet)

33. Indien blijkt dat er sprake kan zijn van een schadelijk effect in de zin van artikel 3, §2, 17° van het decreet van 18 juli 2003 (betreffende het integraal waterbeleid) dient de watertoets te worden gehouden aan de hand van bepaalde beoordelingsschema's.

34. Gezien de overheid in het bestreden besluit **zelf stelt** dat er sprake is van een **schadelijk effect** (weliswaar beperkt) bevestigt zij dat er sprake is van een 'betekenisvol nadelig effect op het milieu dat voortvloeit uit een verandering van de toestand van watersystemen of bestanddelen ervan die wordt teweeggebracht door een menselijke activiteit', en diende zij het passende beoordelingsschema te hanteren teneinde 'de voorwaarden en maatregelen aan (te) geven in het bestreden besluit om het schadelijke effect dat kan ontstaan als gevolg van de vergunningsplichtige activiteit, te voorkomen, te verminderen, te herstellen, of, in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van het hemelwater of de vermindering van de ruimte voor het watersysteem, te compenseren'. Het feit dat het schadelijk effect haar inziens 'beperkt' is, ontslaat haar niet van voornoemde decretale verplichtingen. De vergunningsverlenende overheid schendt de zorgvuldigheidsplicht.

..."

De verwerende partij antwoordt hierop als volgt:

“ ...

M.b.t. het EERSTE MIDDEL genomen uit de schending van artikel 8§1 en 2 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid en art. 3, § 2, 17 van het DIWB, art. 2,§1,1° lid, art. 3,§ 1, 1° lid en art. 4 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstantie en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, art. 2 en 3 van de Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering en het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

Art. 8§1 en 2 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid bepaalt het volgende:

(...)

Onder "schadelijk effect" verstaat artikel 3, § 2, 17° van het DIWB

(...)

Art. 2,§1,1° lid van het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstantie en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid bepaalt

(...)

Art. 3,§1 , 1° lid van het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstantie en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid bepaalt

(...)

Art. 4. van het genoemd besluit van 20 juli 2006 bepaalt

(...)

In de bestreden beslissing wordt de watertoets als volgt gemotiveerd

(...)

Verzoekende partij beweert gans ten onrechte dat deze motivering "kennelijk onvoldoende en inconsistent" is;

De werken kaderen (uitsluitend) in het wegwerken van gevaarlijke punten en wegvakken; M.a.w. het wegwerken van gevaarlijke punten aan een reeds bestaande toestand, nl. de gevaarlijke punten die zich bevinden op het kruispunt van de [REDACTED] ([REDACTED]) met de [REDACTED];

Op het kruispunt wordt de lichtenregeling aangepast tot een volledig conflictvrije lichtenregeling; Om dit uit te voeren dient een linksafslagstrook in de Nieuwstraat aangelegd, wat resulteert in een verbreding van de rijweg; [REDACTED] wordt als doorlopende weg beschouwd waarbij de [REDACTED]

haaks wordt op aangesloten; De aantakking van de [REDACTED] wordt verder van het kruispunt en haaks op de [REDACTED] aangelegd;

Langs de [REDACTED] wordt het bestaande dubbelrichtingsfietspad opgebroken; De fietspaden worden voornamelijk vrijliggend en in rode beton aangelegd; Het enkelrichtingsfietspad heeft een breedte van 1,75 m, de dubbelrichtingsfietspaden hebben een breedte van 2,5 m.;

Het fietspad en de rijweg worden van elkaar gescheiden door een groenzone waarin bomen worden aangeplant; De voetpaden worden voorzien met een minimum breedte van 1,50 m en aangelegd in betonstraatstenen;

Op het kruispunt [REDACTED] worden middengeleiders in printbeton uitgerust met fietssluisen; Tevens wordt vanaf de [REDACTED] de aanzet gegeven van het fietspad naar de [REDACTED]; De kruispunten worden plaatselijk met volledige opbouw heraangelegd, de toplaag van de rijweg in de rest van de werkzone wordt hernieuwd; In [REDACTED] wordt de toegang tot het kruispunt met de [REDACTED] voorzien met een hellend vlak;

Nu het deze werken betreft, nl. het wegwerken van gevaarlijke punten aan een bestaande weginfrastructuur alwaar verzoeker sedert 1967 (!) zijn benzinestation uitbaat, kan verzoeker niet ernstig beweren dat in zoverre de bestreden vergunning overweegt

“Het voorliggende (bouw)project heeft geen omvangrijke oppervlakte en ligt niet in een overstromingsgevoelig gebied, zodat in alle redelijkheid dient geoordeeld te worden dat het schadelijk effect beperkt is. De toename van verharding is zeer beperkt zodat het effect op de waterhuishouding minimaal zal zijn.”
deze motivering "kennelijk onvoldoende" of "inconsistent" zou zijn;

Bovendien:

RvS (7e k.) nr. 193.847, 4 juni 2009 CDPK 2010 (samenvatting), aft 2, 279; <http://www.raadvst-consetat.be> (11 februari 2010); TMR 2009, aft 6, 765:

“Uit artikel 8 decreet 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid volgt dat 'voor zover als relevant' een milieuvergunningaanvraag moet worden onderworpen aan de watertoets. De vergunningverlenende overheid moet in de eerste plaats nagaan of de watertoets relevant is. Tot de irrelevantie kan enkel besloten worden wanneer uit het voorwerp van de aanvraag duidelijk blijkt dat er geen enkel nadelig effect te vrezen valt, of wanneer de vergunning toch geweigerd moet worden om andere redenen dan deze die verband houden met de waterhuishouding.”

Verzoekende partij heeft manifest geen enkel belang bij het invoeren van dit middel nu uit diens uiteenzetting van diens zgn. [REDACTED] blijkt dat dit uitsluitend gebaseerd is op een beweerd gevaar dat hij nadeel zal ondervinden bij de uitbating van zijn tankstation;

R.v.St. (10e k.) nr. 196.245, 21 september 2009

<http://www.raadvst-consetat.be> (6 januari 2010); TROS-Nieuwsbrief 2009 (samenvatting), afl. 8, 15:

“Het middel, afgeleid uit de schending van art. 8 decr. VI. Part 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, doordat de opgelegde watertoets niet zou zijn gebeurd, wordt afgetoetst aan het belang van verzoekende partijen bij het ingestelde beroep.

Uit de wijze waarop verzoekende partijen hun belang bij het ingestelde beroep adstrueren, blijkt dat zij zich door het bestreden bijzonder plan van aanleg enkel gegriefd weten in zoverre dit hun gronden bestemt tot agrarisch gebied nadat de geldingsduur van de lopende milieuvergunning is verstreken. Het gegrond bevinden van het middel zou er hoogstens kunnen toe leiden dat een kleiner deel van het gebied bestreken door het bijzonder plan van aanleg als te verharden zal worden bestemd.

Aldus is het door het middel nagestreefde doel niet alleen vreemd aan het belang bij het beroep zoals verzoekende partijen dit hebben omschreven in hun verzoekschrift, maar er zelfs mee in strijd, in de mate dat dit belang in wezen enkel geënt is op het doen verdwijnen van de agrarische nabestemming.”

Verzoekende partij dient, in navolging van de rechtspraak van de Raad van State, een belang te hebben bij elk der aangevoerde middelen, waarvoor dezelfde voorwaarden inzake griefhoudendheid en het bestaan van een persoonlijk en rechtstreeks voordeel gelden;

Het is overigens vaste rechtspraak dat een verzoeker een belang dient te hebben bij elk der aangevoerde middelen (BAERT, J., & DEBERSAQUES, G., Raad van State, Afdeling Administratie, 2. Ontvankelijkheid, Die Keure, Administratieve rechtsbibliotheek, Algemene reeks nr. 10, nr. 204, p. 201);

Deze beoordeling van het belang bij een middel dient in vergelijking met de rechtspraak van de Raad van State te gebeuren aan de hand van dezelfde voorwaarden die welke gelden bij het onderzoek van het belang van de vordering in het algemeen (BAERT, J. en DEBERSAQUES, G., Ontvankelijkheid — Raad van State afdeling Administratie, Brugge, Die Keure, 1996, 201, randnr. 204);

Nog daargelaten de vraag of verzoekende partij wel over het vereiste belang beschikt bij het door haar ingeroepen middel, quod non, is duidelijk dat het eerste middel inhoudelijk evenmin ernstig, noch gegrond is;

...

In haar wederantwoordnota herhaalt de verzoekende partij haar argumentatie, en stelt ze met betrekking tot de door de verwerende partij opgeworpen exceptie nopens haar belang bij het aangevoerde middel:

“ ...

40. Verzoekster heeft evident wel een belang bij het ingeroepen middel. Vooreerst werd dit al door uw Raad aanvaard in het arrest dat betrekking heeft op de vordering tot schorsing dd. 28 mei 2013 (arrest nr. S/2013/0137).

41. Bovendien is het volgens de rechtspraak van de Raad van State zo dat iedereen die belang heeft bij de nietigverklaring van een bestreden akte eveneens belang heeft bij het middel dat tot deze nietigverklaring kan leiden.

42. Zoals reeds gesteld, is de garage van verzoekende partij gelegen op de hoek van de [REDACTED]. Dit is de plek waar de geplande wegeniswerken en de herinrichting van het kruispunt zullen plaatsvinden.

43. De doelstelling van het DIWB is het vermijden van enig schandelijk effect op het milieu. Onder “schadelijk effect” verstaat artikel 3, § 2, 17° van het DIWB : “(...) ieder betekenisvol nadelig effect op het milieu dat voortvloeit uit een verandering van de toestand van watersystemen of bestanddelen ervan die wordt teweeggebracht door een menselijke activiteit; die effecten omvatten mede effecten op de gezondheid van de mens en de veiligheid van de vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden, op het duurzaam gebruik van water door de mens, op de fauna, de flora, de bodem, de lucht, het water, het klimaat, het landschap en het onroerend erfgoed, alsmede de samenhang tussen een of meer van deze elementen”. (eigen arcering).

44. Het is evident dat het belang van verzoekende partij, als aanpalende buur van de geplande werken valt onder één van deze te vrijwaren doelstellingen van het DIWB.

45. Ten tweede erkent verwerende partij in de antwoordnota zonder meer niet te zijn overgegaan tot de watertoets. Men marginaliseert zonder meer de geplande werken om daaruit dan ongemotiveerd te besluiten dat het schadelijk effect beperkt is.

46. Het louter weergeven van de feitelijke toestand (mogelijk of effectief overstromingsgevoelig) is niet voldoende. Hieruit blijkt niet dat een in concreto onderzoek naar het schadelijk effect gevoerd is. (RvS nr. 215.287 van 22 september 2011).

47. De motivering is dan ook onvoldoende en inconsistent.

...”

Beoordeling door de Raad

1.

De Raad stelt vast dat de verzoekende partij haar eerste middel in essentie put uit een beweerde schending van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeheer (hierna DIWB) en van het uitvoeringsbesluit van 20 juli 2006 tot vaststelling van de nadere regels voor de

toepassing van de watertoets (...), benevens een schending van de materiële en formele motiveringsplicht en van het zorgvuldigheidsbeginsel.

2.

Verder stelt de Raad vast dat de verwerende partij een exceptie opwerpt als zou de verzoekende partij geen belang hebben bij dit middel nu zij haar uiteenzetting nopens haar moeilijk te herstellen ernstig nadeel in de context van de schorsingsprocedure zou hebben beperkt tot het nadeel dat ze zal ondervinden bij de uitbating van haar tankstation. De Raad stelt evenwel vast dat de verzoekende partij bij de uiteenzetting van haar middel verwijst naar het begrip “schadelijk effect” – waaronder ook de veiligheid van vergunde woningen en bedrijfsgebouwen – en aldus minstens impliciet geeft van haar belang bij dit middel. Verder stelt de Raad vast dat de verzoekende partij, wiens percelen grenzen aan deze van het voorwerp van de bestreden beslissing, wel degelijk een belang heeft bij de beteugeling van eventuele waterschade ten gevolge van de realisatie van de geplande wegenwerken. De Raad verwerpt de exceptie.

3.

Luidens artikel 8 DIBW toetst de overheid bij het verlenen van een vergunning de doelstellingen en beginselen van het integraal waterbeleid, en draagt ze er zorg voor – door het weigeren van de vergunning of door het opleggen van voorwaarden – dat er geen schadelijke effecten ontstaan, dan wel dat deze zoveel als mogelijk worden beperkt. Schadelijke effecten worden gedefinieerd in artikel 3, §2, 17° DIWB, en omvatten onder meer “*effecten op de veiligheid van vergunde of vergund geachte woningen en bedrijfsgebouwen, gelegen buiten overstromingsgebieden*”, zoals in casu het geval is.

Voor zover er sprake zou zijn van een schadelijk effect, moet een watertoets worden uitgevoerd aan de hand van de beoordelingsschema’s opgesomd in artikel 3 van het besluit van 20 juli 2006, zoals van toepassing op het ogenblik van het nemen van de bestreden beslissing.

Slechts wanneer uit deze beoordelingsschema’s blijkt dat de watertoets positief is, kan, op voorwaarde van opname van dit besluit in de waterparagraaf, een vergunning worden verleend.

Voorafgaand aan het onderzoek middels de beoordelingsschema’s zal de vergunningverlenende overheid evenwel nagaan of er sprake kan zijn van een schadelijk effect. Wanneer blijkt dat een dergelijk effect er niet zal zijn, is het advies van de watertoets eveneens positief.

Uit het geheel van deze bepalingen volgt dat de vergunningverlenende overheid een afweging moet maken nopens de potentiële schadelijke effecten, en bij het bestaan hiervan aan de hand van de voorgeschreven beoordelingsschema’s deze effecten moet beoordelen. De beslissing waarbij een vergunning wordt verleend, moet verder een formele motivering bevatten waaruit blijkt dat de in artikel 8, §1 DIWB bedoelde watertoets is uitgevoerd.

4.

Om te voldoen aan de motiveringsplicht moet een vergunningsbeslissing gedragen worden door motieven die in feite juist en in rechte pertinent zijn. Deze motieven moeten tevens duidelijk vermeld zijn in de bestreden beslissing zelf en moeten op een duidelijke en afdoende wijze weergeven waarom de bevoegde overheid tot die beslissing is gekomen, derwijze dat het de belanghebbende mogelijk is met kennis van zaken tegen de beslissing op te komen. De Raad kan derhalve slechts rekening houden met de in de beslissing vermelde motieven.

5.

Het zorgvuldigheidsbeginsel impliceert dat een vergunningverlenend bestuursorgaan, zoals de verwerende partij, haar beslissing op een zorgvuldige wijze moet voorbereiden en derhalve dient

te steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld. De zorgvuldigheid verplicht de verwerende partij onder meer om zorgvuldig te werk te gaan bij de voorbereiding van de bestreden beslissing en ervoor te zorgen dat de feitelijke en juridische aspecten van het dossier deugdelijk onderzocht worden, zodat zij met kennis van zaken kan beslissen.

6.

De Raad stelt vast dat de vergunningverlenende overheid, stellende dat het voorliggende bouwproject geen omvangrijke oppervlakte heeft, en niet in een overstromingsgevoelig gebied ligt, tot de conclusie komt dat het *“schadelijk effect beperkt is”*, en dat, doordat de toename van de verharding zeer beperkt is, *“het effect op de waterhuishouding minimaal zal zijn”*.

De Raad stelt dus vast dat de verwerende partij erkent dat er een schadelijk – weliswaar “beperkt” - effect kan zijn, waardoor overeenkomstig de hoger geciteerde bepalingen een watertoets moest worden uitgevoerd. Uit de bestreden beslissing blijkt niet dat de watertoets werd uitgevoerd. De omstandige argumentatie die de verwerende partij omtrent dit gegeven aanreikt in haar antwoordnota, en die lijkt te staven dat er geen watertoets werd uitgevoerd - kan dit euvel niet verhelpen, nu de motieven in de bestreden beslissing zelf moeten worden vermeld.

7.

De Raad oordeelt dat de verwerende partij, door te erkennen dat de werken die het voorwerp uitmaken van de bestreden beslissing een schadelijk effect kunnen hebben, terwijl nergens uit de bestreden beslissing blijkt dat er een watertoets werd uitgevoerd, dan wel of met de nodige zorgvuldigheid werd onderzocht welke de effecten op de waterhuishouding kunnen zijn, de bepalingen van artikel 8 §1 en 2 van het ‘DIWB’, artikel 2, §1,1° lid, artikel 3, §1, 1° lid en artikel 4 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, alsook de op haar rustende motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, schendt.

Het eerste middel is gegrond.

B. Overig middel

Het overige middel wordt niet onderzocht aangezien dit niet tot een ruimere vernietiging kan leiden.

OM DEZE REDENEN BESLIST DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het beroep is ontvankelijk en gegrond.
2. De Raad vernietigt de beslissing van de verwerende partij van 10 december 2010, waarbij aan de Vlaamse Overheid, Agentschap Wegen en Verkeer (Antwerpen), onder voorwaarden een stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor het uitvoeren van wegeniswerken aan gevaarlijke punten en wegvakken, op de percelen gelegen te [REDACTED] en met kadastrale omschrijving [REDACTED]
3. De Raad beveelt de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over de aanvraag van de verzoekende partij en dit binnen een vervaltermijn van vier maanden te rekenen vanaf de betekening van dit arrest.
4. De Raad legt de kosten van het beroep, bepaald op 175 euro, ten laste van de verwerende partij.

